

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/3 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENCZ-U.: 13. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkekk:

A székelykérdés fejlődése és mai állapota. IV.	
F. L.	611
Bécsi krampuszok.	612
Még egyszer a gabonahatáridőüzlet szabályozásáról. Éber Ernő.	613
Az erdélyrészi állatorvosok egyesülése. (—)	614
Vegyes közlemények	614
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	616
Hirdetések	

**A legjobb magvak
legolcsóbb beszerzési
forrása**

MAUTHNER ÖDÖN

cs és kir.

udvari szállító

magkereskedése

**Budapest
vásárol:**

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napiáron mindenféle gazdasági magot, és pedig:

lőheremagot,
lucernát,
biborherét,
fehér herét,
nyulszapukát,
baltaczimét,
tavaszi búkkönyt,
mustármagot,
lenmagot,
fehér kölest,
vörös kölest,
kendermagot,
gomborkát,
napraforgót,
csibehurt stb stb.
továbbá:
akácsmagot,
gleditschiamagot,

A székelykérdés fejlődése és mai állapota.

IV.

A székelykérdés tehát a maga valóságában is, a már elmondottak szerint is köz- és mezőgazdasági kérdés.

Ez volt a mi nézetünk már akkor is, mikor még ennek a kérdésnek mibenlétével tüzetesebben nem foglalkoztunk, mert annyit már akkor is láttunk, hogy a székelyek nagyobb mozgalmát, kivándorlását nagyban fokozta a Háromszék vármegyében megszüntetett kézi cséplés is, mely foglalkozás, a míg a cséplőgépek használata általánosabbá nem lett, százakat kötött le egész télen át. Ha tehát ilyen, aránylag csekélységnek tekinthető változás az otthoni munkaerő kihasználása körül képes volt a kivándorlást fokozni, nyilvánvaló, hogy a mezőgazdasági termelés összes ágazatánál fennálló hiányok összesége ugyanezt fokozottabban mértékben eredményezi. miután ebből az összesség szegényedése és a teljesítendő munka apadása következik.

Tudtommal így fogta fel a székelykérdés helyzetét az E. G. E. is és a f. évi június hó 5-én Sepsiszentgyörgyön általa rendezett erdélyrészi gazdaértekezlet célja, iránya és törekvése tisztán és kizárólag az volt, hogy a székely gazdák helyzetét megismertesse, azok bajainak javítására javaslatokat tegyen és ezen javaslatok megvalósítására az illetékes tényezőket figyelemztesse, avagy felhívja.

Ezen a nyomon kell haladni a székelyföld bajainak orvoslása végett és a s-szentgyörgyi gazdaértekezletet csak szerény kezdetnek kell tekinteni, melynek mindenestre erőteljes folytatása várható, még pedig az összes tényezők bevonásával.

De vajon lesz-e ennek és a többi meglévő, vagy ezután indítandó mozgalomnak teljes eredménye a székelység, a népösszegének hozzájárulása és igyekezete nélkül? Alig hiszem! . . . Pedig, hogy itt is van hiba, van bűn, még pedig eredendő bűn, melyet én hajlandó vagyok faji jellegzetes tulajdonságnak tekinteni, mutatja a brassói és marosvásárhelyi iparkamarák multévi jelentésének következő pár részlete:

Ime a brassói: . . . »a közgazdaság némi ágában a megelőző évekhez képest, a helyzetnek némi javulása mutatkozott . . . Kerületünkben 13 új nagyobb iparvállalat létesült. A nagyipar alapításoknak erősen előtérbe nyomuló kérdése kerületünknek vezető köreit is élénken foglalkoztatta s előttünk fekszik több figyelemre méltó s nagyobb foku ipari tevékenységet felölelő terv, de ezeknek nagyobb része csak akkor valósulhat meg, ha egyaránt megvannak az első sorban figyelembe jövő tényezők: az állami segély s a társadalomnak egyesült vállalkozási szelleme.«

»A mult évi gabonatermés kerületünkben általánosságban jónak nevezhető. Helyenkint a buza-aratás igen jó volt s a többi főbb gabonaneműek sem hagytak fenn sok kívánni valót.«

Az egész jelentésből az élet, a jövőbe vetett bizalom s minden részéből az activ tevékenység jó eredményei sugárzanak elő.

Ime a marosvásárhelyi: »Az 1899. év mezőgazdaságilag jó közepes évnek mondható. A termés jó volt, az árak közepesek, tehát a nagyközönség ipari és más szükségleti cikkekre is többet fordíthatott, mint más években. És mégis az egész év nyomott hangulattal telt el.«

»A költő baljósolata: »Pusztulunk, veszünk, mint oldott kéve széthull nemzetünk« a székelységnél — fájdalom, — maholnap valóra válik.«

»Gyárak kellenének, hogy a szegény, keresetnélküli székelységnek ezek is kenyeret adjanak. De ha az állam erélyesen magáévá nem teszi az ügyet itt gyárak kellő számban soha nem keletkezhetnek.«

»A székelyföld ipara és kereskedelme évtizedek óta ugyanegy keretben mozog, a szó valódi értelmében vett fejlődésnek nyomára is alig akadunk.«

»A kamara kerületének egyetlen vasgyárosa a következő értesítést küldte be: Bátor vagyok becses tudomására hozni, hogy bodvai vasgyárom szünetel és ott csak egy bakter lakik. A nagy-baconi szerhámort is most beszüntettem, tehát ott is csak egy bakter van. — Így fejlődnek székelyföldön az iparvállalatok.«

Sárga János ékszerész és órás.

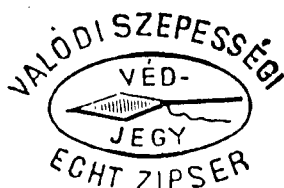
KOLOZSVÁRTT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből Arany, ezüst, acél, nikkel fali és ébresztő órákból. Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

(361.)

Sárga Sergyely fehérnemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvártt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) S/a. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész, női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi szintartó mosó kelmék, új zsefr, kreton és batiszt, Keztyűk, harisnyák. Nap- és esernyők.

Midőn a n. é. közönség szíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek. Mindenféle hon gyártmány számkájába tartozó áruk kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek.

»... Szentkeresztbánya még áll és dolgozik, de aligha meg áll a visszaesés ezen stádiumában, mert a haladás legfőbb eszköze, a vasut hiányzik, a mi a versenytársaknak meglévé, előbb-utóbb elfogják nyomni a székelyföld ezen egyetlen vasgyárát, mely — miként évekkkel ezelőtt a csik-szent-Domokosi rézgyár s pár év előtt a búkszádi üvegyár — szintén szélnek eresztí munkásait.«

No de nem sorolom tovább, hiszen már az eddigiekből is mindenki érezheti a pusztulás, a reménytelenség és lemondás lehelletét.

»A székelyföld ipara és kereskedelme évtizedek óta ugyanegy keretben mozog és ime a törekvésnek, az akció képességnek, a lüktető erőnek, a tenni és alkotni tudó fejlődésnek semmi nyoma.

De hát miért nincsen? Hiszen a brassói iparkamara területének lakossága csaknem ugyanazon viszonyok között van, mint a marosvásárhelyi. A román vámháboru pl. éppen olyan visszahatással van ezekre is és sok más tekintetben éppen olyan nehézségekkel kell megküzdeni egyiknek, mint a másiknak.

Van tehát itt az ősi szokásoknak, az ipar és kereskedelemmel szemben eredetileg fennálló tartózkodásnak is része még pedig nagy része. Minden arra mutat, hogy a székelység apraja-nagyja a földre támaszkodik s miután földmívelési rendszere a lehető legősibb, állattenyésztése pedig minőség és mennyiség tekintetében aláhányatlott, az anyagiakban való korlátoltság, vagy magyarán szólva, az elszegényedés náluk egészen természetes.

Hogy az ugynevezett székely vasutak kiépítésének halogatása is nagy fokban hozzájárul ezen elmaradottsághoz, az nyilvánvaló, de mindezek és még más mulasztások sem teszik érthetővé az ősi foglalkozásban való oly mérvű elmaradottságot, mint a milyenben ők leledzenek.

Ezeknek megállapítása után pedig most már rövidesen megállapíthatjuk, hogy mit kellene az állapotok javítása végett tennünk.

J. L.

Bécsi krampuszok.

Felige: Eger nem fér lyukába: Göcsöt köt a tarkára!

Eppen a krampusz-járás idejére esett, hogy Bécsnek magyar marha faggyújától megszűrosodott mészárosai és magyar sertések zsirjától megkövéredett hentesei „gondolj merészet és nagyot“ mimikálva elhatározzák, hogy felöltöznek krampusznak s mint valami mumusok, ráijesztenek *ha lehet* a magyar állattenyésztőkre és állatkereskedőkre, disztagjuk Lueger polgármester segítségével kicsika-

randók azt, hogy helyettük fogyasztási adó címen a magyar gazdák évente valami 4 és fél millió koronát kiizzadjanak.

Hát ez a több mint két millió rongyos forintocska mindenestére nagyon elkelt volna nekik nagyuri passzióik, ügető sportüzelveik s többfelek költségeire, csak az a baj, hogy az ugy is folytonosan kopaszított s vérig boszszantott magyar gazdák ennek a kötélnék legjobb szándékaik dacára nem állhatnak neki másképp csak úgy, hogy az így kicsikart összeget *visszahárítják a krampuszokra*, azt sem keresve, hogy aztán ezek Bécs fogyasztó közönségére tolják azt a húsár felemelés formájában.

Hogyha a magyar gazda oly vak volna, hogy ez „érvágás“-t tűrné, mikor tudja, hogy magának egész Ausztriának egyetlen grammnyi húsfőlösege nincs, hanem ellenkezőleg egyedül Bécsnek Magyarországból való tetemes — marhában, juhban és sertésben valami 5—600000 darabot kitevő — importra van szüksége; mondom, hogy ha elég vak volna a magyar gazda ezt tudva magát megcsapolni hagyni, ugy csakugyan megérdemelné sorsát, mely ugy itthon, mint Bécsben, minden újabb érvágás nélkül is eléggé siralmas éppen az állatértékesítés terén.

Hiszen feltéve, de meg nem engedve, hogy Bécs város húsemberei csakugyan rá vannak szorulva tisztességes polgári existenciájuk biztosítása szempontjából arra a 4—5 millió koronára, ám törjék, zúzzák a jeget pl. a fogyasztási adó eltörlése mellett, amit a nép-élelmezés olcsóbbá tétele érdekében minálunk is kívánatosnak tartanak, de ne legyenek rosszabbak, mint az élősködő állatok, a melyek existenciájukat biztosító gazdájukat szipolyozzák ugyan, de életük ellen nem törnek, érezvén, hogy a gazda tönkremenetelével az ő lételüknek is vége.

A magyar állatprodukciót, melyre Bécsnek elkerülhetetlenül szüksége van, még többel is sujtani, mint amennyivel sujtva van, veszélyes vállalkozás nemcsak Bécs élelmezése, hanem az ottani húsemberek existenciájának a szempontjából is.

Hazardjáték ez mindaddig, *mig a szükséglet másfelől teljesen biztosítva nincs* és mitagadás, jellemző világot vet a bécsi húsemberek irántunk való „barátságos“ érzelmeire, hogy amikor minket tüzzel-vassal lehetetlenné kívánnak tenni, ugyanakkor Oláhország marhaforgalmi sorompóinak megnyitását is kiabálják, azon sorompók megnyitását, a melyeken keresztül Magyarországot sok évtizeden keresztül a keleti marhavésznek mérhetlen károkat okozott csapása elárasztotta s a mely csapásban aztán a mi közvetítésünkkel vagy másképp, Ausztriának is nem egyszer keserves része volt.

Lehetnek kedvezőbbek az állategészségügyi viszonyok Oláhországban és Oroszországban, a honnan Rumánia is ezt a csapást kapni szokta, de minek felidézni az ördögöt, amely ugy a mi, mint Ausztria szerencséjére, 20 esztendő óta alszik.

A múlt hetek bojkottja, még ha megismétlődik is, a magyar állatprodukciókat kétségbe ejteni bizonyára nem fogja, mert ha már a krampuszok gyermekes kijelentése, hogy: nem játszom, add vissza a babaruhámat, már az összeesküvés *első* napján avval végződött,

hogy több mint harmadfelezer állat gazdát lelt, a fenmaradt mintegy 1000 darab pedig a rákövetkező vásáron mind elkelt, megérhetjük azt a komikus helyzetet, hogy az ijesztő köntösüket levett mumusok ily telegrammokat eresztenek a három halom országába: Hozzatok húst, mert éhesek vagyunk!

De ha nem ez fog bekövetkezni, hanem az, hogy Bécs városát a krampuszok Karácsony szent ünnepén megkoplaltatják, akkor okos emberek majd eljönnek a budapesti és más vásárterekre is, sőt talán még Lueger ur a disz mészáros is utra kél ide, hogy zúgó-lódó polgárait kielégitse. Be kell ennek következnie okvetlenül, mert súlyos szálltási kötelezettségek is kéréhetetlenül sarkantyuzni fogják a t. sztrájkolókat s ekkor aztán igen helyesen cselekszenek a magyar gazdák és állatkereskedők, ha saját fegyvereikkel verik meg a bőrükben nem férő húsembereket azzal, hogy az árakat potom nivóra sülyedni nem engedik.

Kiviteli vásárterekről, vágott állatok kiviteleről, nagymészároságokról elég idő van még gondolkozni akkor, ha ez a húsháborúnak nevezett felfújt hólyag ki nem pukkan.

A gyomor nem ismer megalkuvást, a hólyagnak tehát ki kell pukkadnia s hogy a szóban forgó gyomornak legalább egy jelentékeny részét nagyon hosszú ideig *csak mi tölthetjük meg elég jól és elég olcsón*, az minden krampusz-furfang dacára elvitázhatatlan faktum, melylyel ha a t. szomszédok nem számolnak, marad még mód elég az illetékes első fórum és az állattenyésztő gazdatársadalom s állatkereskedő kör kezében, melyen értésére lehet adni a lyukaikban nem férőknek, hogy: nem irigyeljük ugyan mi, ha ti boldogultak, de boldoguljatok már egyszer anélkül is, hogy az a mi bőrünkre menne.

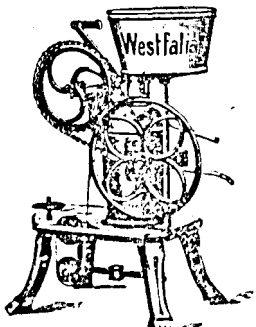
Lehetnek rosszak a jelenlegi állapotok a bécsi mészárosokra, hentesekre s állítólag nem jók azok itthon se; de hogy a termelőkre se rózsás, az bizonyos és azért ezek kell, hogy inkább a jelenlegi állapotok mellett nyilatkozzanak, mintsem hogy vizsonzolgálat nélkül újabb terhet vegyenek magukra azon terhek mellé, mely alatt hogy még össze nem roskadtak, igazán csoda.

Különben is, ne pislogassunk folytonosan csak külföldre és igyekezzünk itthon is a mostaninál sokkal jobban és olcsóbban kielégíteni népességünk hússzükségletét s különösen ne éljünk abban a balga vélekedésben, hogy az ilyen gyerekes stikli ledöntheti Magyarország vágóáru kereskedelmét a gyatra földre.

Nincs még ugyannyira elerőtlenedve állatprodukáló és közvetítő elemünk, hogy játékszerűen lehetne felhasználni s van olyan vezető elemünk, a mely erősebb dolgokkal is győzelmesen szembeszállni képes; azért a nekünk szegzett kés könnyen az irányítót sebezheti meg, ha célszerűbbnek nem látja azt sutba dobni.

Dobja oda s kutasson boldogulásának utját álló más okok után, talál ilyent eleget és mert talál, ragadja azokat üstökön, de annak az éléskamrának, amely nélkül meg nem lehet, hagyjon egyszer már békét.

M. K.

A legjobb tejfőlöző-gép a „WESTFALIA“ Separátor GÁL BÉLA Budapest, V. Váci-körut 76.

Tejfőlöző-gépek, Vajköpülő-gépek, Vajgyuró-gépek, Tejgazdasági eszközök, Tejszállító kannák stb.

Telefon 12—41. Árjegyzékek díjtalanul és bérmentve küldetnek.

(497.)

Még egyszer: a gabonahatáridőzlet szabályozása.

(Válasz Kürti Dessz úr cikkére.)

Mielőtt összevillannának a kardok, én is megteszem Kürti úr előtt az udvariaskodás által előírt paradeszt. Kürti úrnak egy nagy előnye van fölöttem, az, hogy a tőzsdejátékot közvetlen közelről, az én — cikkéből merített — impresszióm szerint személyes tapasztalat alapján ösmeri. Ez az ő nagy előnye, de mindjárt hozzáteszem, nagy hátránya is. Mert ő egyes, sikerült, vagy sikerülhető spekuláció alapján ítéli meg a gabonában való tőzsdejátéknak az egész mezőgazdaságra és közzgazdaságra irányuló hatását. Mintha valaki egy mór csipkedeszítést szemlélve, ebből akarná megérteni az Alcazarban megnyilvánuló mór stylus egész remek mivoltát. Jól látja a fát, de nem látja az erdőt tőle.

A fedezetlen határidőzletet védők stereotyp érveire, mint a milyenek a „gabonakereskedők önbiztosítása“ és arra, hogy „a reális kereskedőnek nem szabad és nem lehet a buzájával spekulálni“, könnyű magának Kürti úrnak a cikkéből megadni a választ. „A reális kereskedőnek sem nem szabad, sem nem lehet a buzájával spekulálni, hanem meg kell elégedjék a közvetítésért neki járó polgári haszonnal.“ Nem szabad és nem lehet spekulálnia. Szögezzük le ezt az állítást, mert ez egy egész hasáb többi érvelésen gázol keresztül. Kezdem most újból elülről? Magyarázgassam, hogy az, a mit ők „önbiztosítás“nak neveznek, az éppen a spekuláció. És ezt az önbiztosítást a tőzsdén nem az outsiders, hanem a reális gabonakereskedők praktizálják, tehát igenis — még a Kohn Dávid filozof nyelvészete alapján is — a Kürti úr véleménye ellenére is — *spekulálnak*.

Az aratás után beálló árpessziót csakugyan megakadályozhatja „ha a kereskedő a pillanatnyira értékesíthető mennyiségnél többet vásárolhat“, de csak akkor, ha ezt a megvásárolt többletet, mikor a fogyasztás rászorul, tényleg át is fogja adni „a közvetítésért járó polgári haszonnal.“ Ha nem, akkor az így önbiztosító, kereskedő *nem fizethet* nagyobb árakat mert éppen ez az önbiztosítás a legriszikánsabb tőzsdei művelet, s hogy *nem fizet*, azt a tények bizonyítják. Bizonyára azért nem, mert nagyon győnge a verseny, a gabonakereskedelem és ipar. Vagy talán mert nagyon erős? Önbiztosítás! Hát a gazdák millió mível biztosítsák magukat?

Megadja erre is a választ Kürti úr, mikor az éremnek azt a másik oldalát domborítja ki, a melyet sem Tisza István, sem a többi fedezetlen határidőzletet védők írásaikban nem szoktak így kidomborítani. Kürti úr egész praktikus vezérfonalat ad arra, hogy a gazda hogyan spekuláljon buzájával. Ez az érem másik oldala. A legegyszerűbb lenne, ha előbrántanám Kürti úrnak egy másik — és bevallom, helyes — állítását, hogy a tőzsdén hivatatlanok és avatatlanok jelenléte azt kivetkőzteti a maga valójából és fájlalódó dolog. De hát a gazdának az a hivatása, hogy spekuláljon a tőzsdén buzájával, vagy az, hogy termeljen? És nem avatatlana-e a gazda a hivatásos tőzsdejátékosok beavatottságával szemben? Eshonczy Gedeont és kivüle ezeket nem könnyű szerrel szerelik-e le azok, a kiknek egyéb hivatásunk sincs, mint az árfolyamkülönbségeken nyerni? De hadd ereszkedjem le egy pillanatra a cikkirő álláspontjára és nézzem, hogyan is történik az, a mit ő megint csak „visszbiztosítás“nak nevez s ami, nevén nevezve a gyermeket: a gazdának spekulálása. „Eladja buzáját, de ugyanabban a pillanatban későbbi terminusra visszavásárolja (persze csak annyit) a tőzsdén“, mert az a szent meggyőződése, hogy föl fogna menni az árak Persze, hogy nyer, ha fölmennek az árak. De nem lenne bolond az a gazda, ha szent meggyőződése ellenére éppen csak annyit vásárolna vissza, mint a mennyit eladott? Így, az ő meggyőződése szerint bizonyos nyo-

reségről mondana le akkor, ha csak annyit venne. Hiszen éppen ez az, a mit nemcsak mink, hanem mindenki, maguk a határidőzlet barátai is a legnagyobb bajnak, a határidőzlet kinövésének tartanak Kürti doktor úr szófizmákkal, szuppozíciókkal támogatva dicsőíti a gazdának azt a képességét, hogy spekulálhat a börzén. Melegen ajánlom figyelmébe a most folyó bécsi anketon Grünhut dr.-nak, a bécsi egyetem tudós professzorának ezt a kérdést érintett becses fölszólását. Nem agrárius ez a bécsi tanár, elolvashatja tehát Kürti úr is és megolvashatja benne, hogy éppen a gazdának spekulálása legveszedelmesebb közzgazdasági kára a fedezetlen határidőzletnek. Ez a spekulálás, a mit ő megint az örökös „visszbiztosításnak“ nevez, igenis lehet nagyon könnyen és legtöbbször tőzsdejáték is, kockázattal igenis jár, mert, ha szent meggyőződése ellenére is lejjebb mennek az árak, ő nemcsak annyit veszít, a mennyit vesztett volna, ha nem adja el buzáját, hanem azonkívül veszít annyit, a mennyivel a határidőzlet buzája a készáru piac buzájánál rendes körülmények közt olcsóbb szokott lenni és pláne, ha szent meggyőződését követve, minél több haszonnyerése céljából többet vett, mint a mennyit eladott, nos, akkor veszíthet annyit, a mit csak további spekulálás útján hozhat be, de a mit saját valódi hivatásával megszerezni nehezen bír majd. És még egyet. Ha azok a gazdák, a kiknek van annyi buzájuk, hogy határidőre visszavásárolhatják, ennek a reményében eladják az ősszel, ezzel a kínálattal persze leszorítják annak árát. És így ezt az „önbiztosítás“t nem azoknak a gazdának milliói fizetik-e meg, a kiknek nincs ezer mázsaszámra buzájuk, a kik szegények *csak* egyszer adhatják el azt, a mit az édes anyaföld nekik csak egyszer termelt?

Igen, a gazda spekulálása, a kinek hivatása a földmívelés s a ki a földmívelés tudományába legyen csak jól beavatva, ez az első közzgazdasági veszedelem. És ott van a másik, a mit még Kürti úr sem tud védeni: a sem nem termelők, sem nem kereskedők, sem nem fogyasztók, a tőzsdejáték minden furfangjába beavatott hivatásos játékosok eszközöket nem válogató, erőszakos, áremelő és csökkentő működése. Ebben egyetért velem Kürti úr is és ezt a készletektől és szükséglettől függetlenül előidézett árhullámozást ő is veszedelemnek tartja. De ő azt mondja, ezeknek megszüntetésénél suaviter in modo, én meg azt mondom, hogy: fortiter in re.

Még rövidebben akarok foglalkozni az éremes válasznak azon részeivel, melyekben bizonyítékaimat bírálja. Egy elmés, de éppen nem igaz bon mot-val akarja elűtni azt, hogy a statisztika bizonyítékaival ne kelljen foglalkoznia. Ebben nem igen verzátus már cikkirő. Nem akar egy kis időt és fáradságot sem venni magának, hogy statisztikai adataimat leszállítsa. Persze érvelgetni és cáfolgatni könnyebb, mint a statisztika tanulságait megérteni. Azért ő is használ statisztikai adatokat: frage nur nicht wie! Én az Egyesült Államok, a világ, a hazai terméseket évről-évre, egymásután fölsoroltam és szemléltetem azok hatását a budapesti és s külföldi tőzsdék áralakítására. Ő *egy* statisztikai adatot ragad ki az én általam rendszeresen, egymásután fölsoroltak közül és ezzel akar maga mellett bizonyítani. Nohát, *erre* a statisztikai tudományra csakugyan ráillik az Eötvös epithetonja, hogy ez a leggyalázatosabb tudomány. Nem látja indokoltnak azt, hogy én az Egyesült Államok 60 millió mm.-val való termés emelkedésének valamelyes hatást tulajdonítok a budapesti buzaárakra, mert hiszen „1891-ben Oroszországban éhínség, kiviteli tilalom, stb. (?) volt.“ Oroszországnak pedig mindössze 11 millió mm.-val volt kisebb termése 91-ben, mint 90-ben s ha más termésekkel kombináljuk, akkor is kiderül az, hogy a világ 1891-i termése közel 20 millió mm.-val volt nagyobb, mint az előző évé. Ha meg is veti Kürti úr

a statisztikai tudományt, annak „ügyes csoportosítását“ éppen nem veti meg. Hogy bizonyította-e a statisztika bizonyítékainak megbízhatatlanságát, azt nem hiszem, de hogy az ő oroszországi példája ez a bizonyíték nem volt, az gondolom mindenki előtt világos lesz.

Hogy a különbözőzeti játék az árakra csökkentően hathat, azt előadói javaslatomban érthetően és a tények alapján kimutattam. Nem akarok rekapitulálni. Ubi facta loquuntur, argumenta non valent. Csak szeretném hallani, hogy mi az az „ezer és egy ok“, a mi a buzaáraknak a határidőzletek terjedése óta Kürti úr által is elősmert hanyatlását előidézhetné volna. Talán horribilisen növekedett a buza termő terület? Bebizonyíthatnám, hogy nem: de Kürti úr a statisztikának ugysem hisz. Csökkent a fogyasztás? Dögvész, meddőség gátolta a szaporodást? Népszámlálás adatait mutathatnám meg, melyek az ellenkezőjét mutatják. De hát ez is csak statisztika: tehát megbízhatatlan bizonyíték. Talán bőséges termések ontották a kenyérmágot? Bizony nem. Vagy talán vegyi uton tudnak sikértartalmú, kenyérpótló anyagot előállítani? Azt sem. Tizenkét év alatt hat háború volt és a buza értéke mégis kisebb, ára leszállott. Az ezer okot az árhanyatlásra nem találok, az *egy* meg van: a határidőzlet kinövésai.

Azt mondtam én jelentésemben, hogy az áresések oka az, hogy „az árcsökkenésre spekulálók, a baissierek számbelileg és anyagilag teljes és elnyomó nagyobb erővel bírnak a haussierek fölött és mert a rendszer mechanizmusa az ársülyesztő spekulációt könnyíti meg“, és azt mondja Kürti úr cikkében „ha egyes konkrét esetben be is igazolhatnánk az, hogy az áresést a baisse spekuláció idézte elő, még akkor sem volna beigazolvva, hogy a határidőzlet irányzata az árak esésére vezet csakis az, hogy ez esetben a baissepartiat, erősebbek voltak, mint a haussierek.“ Abban a szerencsés helyzetben vagyok tehát, hogy cikkirő úr állítása nagyban és egészben fedi az én állításomat. A különbség csak ott van, hogy ő „ez esetet“ mond, én pedig 12 év átlagárainak összehasonlításával mutattam ki, hogy a baissepartiak állandóan erősebb voltak okozza a beigazolt árcsökkenést. És ez az, a mit a határidőzlet mechanizmusa tesz lehetővé. Ha Kürti úr ennyit koncedál, a mi jóformán az egész bajnak beösmérése, minek keres még ezer okot, a mi nem létezik? „Warum in der der Ferne schweifen?“

Hogy egyes esetekben áremelkedések is bekövetkeznek, az tény, de éppen ezek reakciójaképpen állnak be az előző árpesszióknak. Utalok a Leiter-féle esetre. Az előző évek rendkívüli alacsony árai hatása alatt az egész vonalon megszorították a gazdák a buza termelést, akkor jöttek az 1898-i magas árak, arra megint fokozódott a termelés, hogy ezta termést azután megint potom árakon kelljen elvesztesgetni. Azt értse meg Kürti úr: a gazdának sem a baisse és haussepart aránytalanságok, sem indokolatlan áremelkedések nem kellene, hanem a valóságos kereslet és a valóságos kínálat alapján megállapítandó árak.

És mikor Kürti úr a bizonyításnak arra az általa annyira lenézett terére, a számokkal való bizonyításnak terére lép, akkor méltán citálhatom én megint az Eötvös Károly nyilatkozatát. Évek hosszú során át elenyészően ritka kivételszámba ment az, hogy a határidőzlet magasabb árakat jegyzett, mint a készáru piac. És mert „az októberi készáru október végéig 20—40 krral magasabban állott folyton, mint a 76 kg.-os készáru,“ lám Kürti úr valóságos üdvriadallal mutat rá, hogy a spekuláció igyekszik az árakat emelni. És mikor a határidő jegyzései csakhamar lejjebb szálltak a készáru jegyzésénél, arra Kürti úr azt mondja, hogy „bizonyosságul annak, hogy a készáru alacsonyabb árai voltak ez idő szerint indokoltak és nem a határidő magasabb jegyzései.“ Ezt mondja ő, mikor a buza ára

Budapest 7-50—7-80, a vidéken 6—6-70 k. volt! Engedelmet kérek: ez lehet egy baisse spekuláns álláspontja, de nem egy gazdáé.

A mi azután Kürti úrnak a perelhetetlenséget kritizáló ellenvetéseit illeti, melyek abban a fő ellenérven csucsosodnak ki, hogy „ha a perelhetetlenség ki volna mondva, a vesztes fél minden egyes esetben, mikor az áralakulás az ő hátrányára szólana, *játék* címen megtagadhatná a különbözet fizetését“, csak annyit mondok, hogy ha ezt a most szabadon folyó játékot *tiltott* játékká tennék, akkor bizony senki sem élne a „játékkifogással“, mert akkor a büntetőtörvényvel gyűlnék meg a baja s ha még hozzá a különbözetek perelhetetlenségét határozottan és a fiktív üzletek minden eseteiben is kimondaná a törvény, akkor még suttyomban sem kötnének ilyen üzleteket.

A már említettem tudós bécsi professzor, a ki a határidőüzlet hívének vallja magát, szintén kívánja úgy a gazdák, mint a tényleges szállításra ab ovo képtelen játékosoknak a tőzsdei játéktól a büntetőtörvényvel való eltiltását; Kürti úr a gazda spekulációjának apoteozisát füstötte meg, a vagyontalan játékosok üzérkedése ellen használható mindenféle rendszabálytól fél; én mindentféle különbözeti játékot, a nagykereskedőt úgy, mint az „outsiderek“ és úgy, mint a gazdákét, szükségtelennek, károsnak és megszüntetendők tartom. Az én álláspontom és a bécsi egyetemi tanáré közt koránt sincs olyan nagy különbség, mint a határidőüzlet két barátjának, Dr. Grünhutnak és Dr. Kürtinek egymással homlokegyenest ellenkező fölfogása közt. A fekélyt én kivágni akarom, Grünhut tanár antisepticusan kezelni, Kürti úr nyers paraciummal és pókhálóval kuruzsolni.

Éber Ernő.

Az erdélyrészi állatorvosok egyesülése.

Az erdélyrészi állatorvosok megértették a kor intő szavát és a változó viszonyok követelményeit s mint látszik elhagyatottságukból a saját erejükön óhajtanak kiemelkedni. Legalább ezt bizonyítja az a mozgalom, melyet egymás között pár hét előtt indítottak meg oly célból, hogy mint az Országos Állatorvos-Egylet „erdélyrészi osztálya“ egyesüljenek és az állatorvosi tudomány ápolása, a szakirodalom pártolása, fejlesztése, valamint az állategészségügyi viszonyok javítása és az állategészségügyi rendészet egyöntetű kezelése végett erejüket összetéve, tudásukat s szorgalmukat latba vessék.

Ez a törekvés, tekintettel a kitűzött célok közérdekű voltára, mindenesetre elismerésre méltó és hogy az állatorvosi kar tagjai feladataik színvonalán állanak, arra nézve teljes bizonyítékot nyújt az az örömdetes tény, mely szerint az alakuló kösgyűlésre a hazarész minden vármegyéből, sőt még Szatmár- és Szilágyvármegyéből is eljöttek.

Ez a gyűlés f. hó 9-én az Erdélyi Gazdasági Egylet üléstermében tartott meg, hol a megjelent tagok egyhangú lelkesedéssel mondották ki a megalakulás szükségességét és nyomban meg is választották tisztviselői karukat.

Elnökké Reich Albert állategészségügyi felügyelő, alelnökké Biró Károly ker. állami-, titkárrá Jakab László, s. titkárrá Székely Sándor állatorvosok választattak meg. Választmányi tagokká: Borsos Sándor, Weress Ferenc, Zonda József, Duzsárdi Antal, Ehrenwerth Ignác és Csídey István lettek megválasztva.

Az így megalakult „osztály“ nyomban letárgyalta „ügykezeltési szabályzatát“ is, melynek elfogadása után a további teendők megbeszélése végett formális közgyűlést tartott, végül pedig a New-York éttermébe közös ebédre tértek az egymást ritkán látó kartársak.

Hazarészünkben ez az első állatorvosi egyesülés s abból indulva ki, hogy már a

megalakuláskor 59 tagot sorozott kebelébe, reméljük, hogy az erdélyrészi és a szomszédos vármegyék összes állatorvosai belépnek ebbe az osztályba, melynek további működése hihetőleg nem fog nyom nélkül maradni hazarészünk köz- és mezőgazdasági életében.

Az állatorvosok ma már igen fontos érdekek szolgálatában állanak, Az állati járványos betegségek sikeresebb korlátozása s ezen a nyomon az állatforgalom szabatosabb fejlődése elsődrendű érdeke a mezőgazdának; ugyancsak nagy és közös érdek az állattenyésztés fejlesztése, a tejtermelés fokozása és e körül a közegészségügyi követelmények biztosítása; a hústermelés és ennek értékesítése körül felmerülő teendők sikeres ellátása stb. stb. mind olyan feladatok, melyek felett a szakembereknek időnként eszmecserét folytatni és a szükségesnek mutatkozó teendőket egyöntetűen az egész hazarész területén foganatosítani, nem lesz felesleges és haszon nélküli cselekedet.

Olyan idöket élünk, hogy közös boldogulásunk érdekében a társadalom minden tényezőinek sorompóba kell lépni és a reájuk eső teendőket pontosan, szakszerűen kell végezni. Másrészt az is tény, hogy bizonyos ismereteknek népszerűsítése által sok tévedéstől és veszteségtől óvhatjuk meg embertársainkat s ha az állatorvosok új egyesülése útján házi állataink okszerű takarmányozásáról, ápolásáról és kezeléséről a hazarészünkben e téren észlelhető hiányok összegyűjtése alapján majdan alapos felvilágosításokat nyerünk, ez is javunkra szolgál.

A lényegtelennek látszó kezdeményezésként tehát megfelelő s szakszerű vezetés mellett igen hasznos intézményhez juthat hazarészünk, mely iránt, a vezető szakembernek felől táplált véleményünknek fogva kétségünk nincs; lapunk hasábjain tehát szívesen bocsátjuk az új egyesület rendelkezésére s őszintén kívánjuk, hogy a közös érdekében állandóan munkálkodva, minél többször igénybe vegyék.

(=)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések czímű rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

A székely kérdés megint mozdult egy lépést. Udvarhelyen egyes faktorok segítségével Sándor Albert nagy-solymosi birtokbirtok birtokán egy gazdasági szerszám és székérrész készítő műhelyt állít fel E vállalat alkalmával nemcsak hogy udvarhelymegyei erdők anyaga értékesítettik jobban, de számtalan székely kéz is munkát talál ott. Másik előnye a vállalatnak az, hogy évről-évre számtalan székely atyafi tanul ki ebben a mesterségben, kik a kitanulás után falujukba visszatérve, ott ez új foglalkozási ágban a többi székelynek is mesterévé válnak! Említett vállalkozón kívül a megyei fő- és alispán s Gálfy Kálmán fősolgabíró buzgólkodik az ügy érdekében: melyet Hegedüs kereskedelmi minister úgy erkölcsileg, mint anyagilag is segítyez.

*

Nem lehet nem Bársony István-szerűleg kezdeni e cikkelyt: hogy ropog a vadászfegyver mindenfelé s zeng az erdő a „halalitól“-tól! Javában benne vagyunk a vadász-szezonban. De csak a passiót élvezzük (?) itt a Királyhágón túl, a közgazdasági haszon a nagy magyar sikokon maradt Odaátrol a minap olvastuk, hogy egy uradalomban két nap alatt kétezer nyúl esett el. Mészárlásnak mondanók, ha nem tudnók, hogy maradt elevenen még ott elég. Kétezer nyúl a 120 fillér = 2400 korona! Ezeket a jó koronákat pedig Bécs meg is fizette! S hány ilyen jó vadállományu uradalom van még odaát s bizony nem egy-két nap esik a nyúl-fácán haszon az uradalmi kasszákból! S mi van minálunk? Lassanként

nem az utolsó bölényről, de már az utolsó macskáról fogunk gyermekeinknek regélni. Az igaz hogy a vadabb helyeken, havasokon akad még szarvas, őz, vaddisznó. De a tömeg vad, a nyúl már csak szenzió, farkas, róka, borz stb. talán még több van, mint csirke!

Hát bizony Diána erdélyrészi mezőin egy kis elvadulás észlelhető — bécsületes vad nélkül. Itt a vadászat még passiónak is keserves, nem hogy hasznot hozna. Nagy baj, hogy sok az értelmetlen vadász. Némely német államokban akképp van kibővíve a vasárnapi munkaszünet törvénye, hogy: *vasárnap vadászni tilos!* mi is szenteknek ismerjük a tradíciókat, de isten bizony, azt a sok összevissza keresztet, korcsosult kopott agarat, tacsót stb. a szent tradíció ellenére is megmérgeztetnénk. Pedig minden falunkban van egy tucat! Azok hajtják világgá a kis vadat, Mert télen nyáron csak erre a „kosztra“ vannak utalva! Szégyenletes vád, de sok helyen igaz! Novellálni kell a vadásztörvényt s a fegyveradó mintájára sulyos hajtókutya-adót is be kellene hozni s akkor Erdély bérceiről is vidámban cseng alá a „halall!“

*

Fokozatosan alább s alább havasodnak hegyeink s a hőmérő is mindinkább alább hanyatlak. Szép pontosan beköszöntött a tél s maholnap véges-végig hó takaró fedi mezőinket: tavaszig elbucsuzunk vetéseinktől s mondhatjuk, nyugodtan bucsúzhatunk el. A rozs nem valami sűrű ugyan — a miről a szép ősz neveltjei, a férgek, rovarok tehettek — de elég erőteljes s bokros. A búzák közül a korai kelésűek szintén ritkásak, melynek oka az őszeleji szárazság — de a késői vetések sűrű kelésűek, bár nem nagy száluak. A tiznap előtti esőzés a heréseket s kaszálókat is erőbe hozta, a legelőket még erőltetik: de már készül otthon a teletető szárnyék, száraz takarmányra kerül a marha: hát a pásztor is beszorul a tél elől. A hóesés előtt, a kurta napok alatt még a *koszarással* trágyába kerüljön: de a nagy sietség mellett is erdélyszerte nagy mulasztás esik itt: ugyis, hogy sokan az esztinázott területeket nem szántják fel azonnal, de hónapokig késnek vele. Hát hogy a napsugár, szél, eső, hólé mi mindent ellop az esztinázott területről: arról talán alig kell beszélnünk! Pontosan kellene esztinázni s akkor a pásztáson trágyázott szántót egy-egy fogásban nyomban fel lehetne szántani.

*

Felhívás.

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« által rendezendő **tejelési verseny** programját és tudnivalóit alább közölve, felkérjük a versenyre bejelenteni óhajto állattenyésztő gazdákat, hogy az alábbi feltételek szerinti bejelentéseiket az »Erd. Gazd. Egylet« titkári hivatalnál, Kolozsvárt, Deák-Ferenc utca 13. sz. alatt — **1901. február hó 1-ig** adják be.

A verseny rendezésére kiküldött bizottság.

A verseny tervezete.

1. Az Erdélyi Gazdasági Egylet 1000 koronát tűz ki tisztavérű magyar-erdélyi szürke fajta fejős tehének tejelési versenyére.

Ha három versenyzőnél több jelentkezik, ez esetben a díj felosztását az egylet igazgatóválasztmányja fenn tartja magának.

2. A versenyen részt vehet az erdélyi rész bármely tenyésztő gazdája, aki egy vagy több csoportban 6-6 saját tenyésztésű, vagy olyan vásárolt tehenet jelent be, a mely legalább egy esztendő óta birtokában van.

3. A verseny csak abban az esetben tartatik meg, ha legalább három versenyző is tálló jelentkezik.

4. A versenyre bejelentett teheneket az Erdélyi Gazdasági Egylet megszemlölteti és esetleg lebélyegzetteti, ha a versenyre elfogadjá.

H I R D E T É S E K.

! Birtokosok figyelmébe !

den gazdaságban alkalmazzák csodás sikerekkel s ma már 100 kilónként is rendelik, hogy pedig mindenki megismerje és könnyebben áldozzon, elhatároztam, hogy a ki még főlem nem rendelt, habár veszteséggel is adom, de kivételesen fél árban fogok annak szállítani, vagyis egy kilót 1 frt 80 kr. helyett 90 kr-ért, 100 kilót 180 frt helyett 90 frt-ért

utánvételt, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

Ezen por mindenféle állatoknál **étvágyat, emésztést, hizást, tejelést, stb. óriási módon előmozdítja, bizonyítványok**, elismerő levelek **vannak** gazdasági iskolából, főhercegi uradalom, gazdaságok, állatorvosoktól, sőt 4 honvédhuzár és 1 tüzér

Tudnivaló, hogy a hirneves 13,652. sz. a. szabadalmazott, megvizsgált s kiprobált állat táppor tápszeremet min-

ezredtől is, tehát ki van zárva minden kétség. Elismerő leveleket előmutathatok. Rendelés küldendő

Somogyi Géza

táppor gyároshoz,

Aradra.

Elismerő levelek:

Tek. Somogyi Géza urnak Arad.

Értesitem, hogy az Ön gyártmányát képező alattápport kipróbálva, azt az állatok — kiválólag pedig a sertések táplálásánál jónak találok, — s úgy az állat emésztésére, valamint az esetleg fellépő betegség gyógyítására és meggátlására bárkinek is a legmelegebben ajánlom.

Székesfehérvár, 1900. február 24.

Tisztelettel

Bognár József és Pauer István
Székesfehérvár sz. kir. városi
állatorvosok.

Igen tisztelt Uram!

Az Ön által gyártott állatok emésztését elősegítő m. kir. szabadalmazott porát úgy sertéseimnél, valamint teheimeimnél alkalmazva, tapasztaltam, hogy azoknál az emésztést kitűnően elősegítette és sertéseim közt ezen por használata folytán sertésvész vagy egyéb betegség nem fordult elő, dacára annak, hogy a szomszéd udvar vészfertőzött volt. Ennélfogva ezen port bárkinek a legmelegebben ajánlhatom.

Majláthfalva, 1899. október hó 14-én.

Tisztelettel
Deák Lajos,
jegyző.

Algyógyi m. kir. állami

Gróf Kún Kocsárd székely földmives iskola
E. M. K. E. alapítás

Tek. Somogyi Géza úr Arad.

Folyó hó 4-én kelt levele folytán, van szerencsém értesíteni, hogy a hozzánk beküldött Somogyi Géza-féle állatok emésztését elősegítő porral egyszer tettünk kísérletet elég jó eredménnyel.

Tisztelettel
Gáspár József,
igazgató.

M. kir. kecskeméti 4. honvéd huszár ezred.

Tek. Somogyi Géza Arad.

Lótáppora mint étvágy javító sikerrel alkalmazható. Kehesség ellen nem volt alkalmunk kipróbálni.

Kecskemét, 1900. május hó 3-án.

Taar Gyula,
állatorvos.

Igen tisztelt Uram!

Ezen pár sorban fejezem ki köszönetem és elismerésem az Ön által föltalált ugynevezett „Emésztést elősegítő por“ nálunk tett hatásáért; a siker, mit elértünk, valóban meglepő, legyen meggyőződve tisztelt Uram, hogy ezen kis község, hol pora, a nagymértékben uralkodó sertésbetegséget teljesen megszüntette, — hálás köszöneteink nyilvánítása mellett oda fog törekedni, hogy minél több helyen és egyénekkal ismertesse emésztési porának megbecsülhetetlen értékét.

Adorján, 1900. január havában.

Kiváló tisztelője

Daróczy Albert,
községi főbíró.

Magy. kir. kassai 5. honvéd huszár ezred.

969. szám

K. b.

Tek. Somogyi Géza urnak

M. kir. szab. állatok emésztését elősegítő porgyár tulajdonosának

Aradon.

Kassán, 1900. április hó 19-én.

Folyó évi január hó 2-án kelt becses átiratára vonatkozólag értesitem uraságot, miszerint a kipróbálás céljából ideküldött állattápport az ezred I. osztályu loállományában előfordult gyomor- és bél-hurutban, nemkülönben rossz emésztésben szenvedő lovaknál felügyelet alatt kipróbálván, ez alkalomkor tapasztaltatott, hogy ezen táppor igen használható gyógyszer és az állatokra igen jó hatással bír, a mennyiben tényleg az emésztést elősegíti és a gyomorbajos lovaknál is megfelelő eredményt idéz elő.

Csicsery Géza,
ezred-parancsnok.

(501.)

Tek. Somogyi Géza urnak Aradon.

Segesdij Sándor körjegyző úr által rendelt porait jórészt vagy 8 kilót én használtam fel beteg sertéseimnél, az egészséges és ugyanazon falkához tartozó sertéseknek adva belőle, a betegeskedés feltűnő módon szűnt.

Ebből következtetve porait, mint óvszert elismerem.

Teljes tisztelettel

Sárkány Károly,
gazdatiszt.

M. kir. debreczeni 2. honvéd huszár ezred II. osztály.

23. szám.

op. lev.

T. Somogyi Géza urnak

Arad.

Debreczen, 1900 Május hó 9-én.

Értesitem a czimet, hogy a fenti ezrednek küldött emésztési porral való kísérletezés eredményesen tétetett, szükség esetén igénybe fog vétetni.

Nagy, százados
osztályparancsnok.

Kolozsvár, 1900. ápr. 5.

T. cz.

Állatporának kipróbálására alkalmaztam évek óta rossz emésztésűnek ösmert sovány lovakat kísérletezés céljából és egy igen kedvező eredményt értem el.

Sajnálatomra a por mennyisége a kísérletezés alá vett állatok számarányához kevés volt, miért is a fél eredménnyel megelégednem kellett.

„Feltűnő növekvő fény és növekvő kerekdedtség a sarkos testrészeknek!“

Sajnos, hogy e pornak magas ára, hathatósabb alkalmazását akadályozza.

Tisztelettel

Ordal, s. k.

cs. és kir. állatorvos, a 35-ik tüzér ezredben

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖRTÉNE-
LEM KLASSIKUS KÖNYVE,
A LEGGAZDAGABB TÖRTÉ-
NELMI KÉPTÁR ●●●●

● Tizenkét kötetben ●

Eddigélé három kötet je-
lent meg. — Négy havon-
kint jön egy-egy kötet

Bővebbet a prospektus, melyet min-
denki ingyen kap.

A teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar
írók közreműködésével:

Marczali Henrik

(156.)

Megrendelhető
3 koronás
esekély havi
részletfizetésre
a rendelőlapon segé-
lyével, mely kivá-
gandó és levelező-
lapra ragasztva, hoz-
zánk beküldendő.
Révai Testvérek
Irodalmi intézet
Részvénytársaság
Budapest VIII., Úllői-ut 18.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az
első teljes, tökéletes, minden igényeknek meg-
felelő világtörténelem.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
megjelenésével minden más világtörténeti-mű
elavult és értéktelenné vált.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek,
a ki művelt ember akar lenni.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
az a mű, melyből az egyén, a család, a társa-
dalom hazaszeretetet és összetartást tanul.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti a
lelkét.

A NAGY KÉPES VILÁGTÖRTÉNET
brillians stílusával és pompás illusztrációival
nemesak tanít, hanem oktatta gyönyörködtet is
és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapesten a

◀ Nagy Képes Világtörténet ▶

című művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélé három kötet jelent
meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába
Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vé-
telára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján
szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik.
A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Kelt..... Név:.....

Állás:.....

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KOLOZSVÁRT.

Szám: 449.—I.—86.
1900.

Eladó, esetleg bérbeadó belső telek!

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« tulaj-
donát képező kb. 13 kat. hold terjedelmű
kolozsvári pata-utcai (Hunyadi-tér és nagy
kaszárnya mellett) — jelenleg állami fais-
kolául szolgáló és 3—4. osztályu lakással
ellátott **belső telek** 1901. évi október hó
1-étől kezdve, egy kat. hold kivételével,
egy egészben, vagy esetleg részletekben is

eladó, esetleg bérbeadó

(rövid felmondással).

Bővebb felvilágosítást ad alólirott
elnökség.

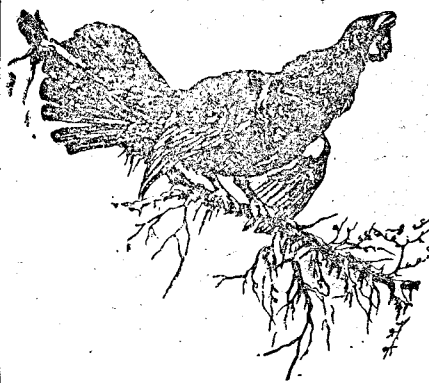
Az erdélyi gazd. egylet 1900. novem-
ber 28-iki ig. vál. ülésének határozatából.

Szabó József,
egyl. elnök.

(523.) **Tokaji László,**
egyl. titkár.

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak
élethű kitémését.
Vadászati Tropheák csinos kivitelben és
agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor
állatkitémő-praeparatoriuma
KOLOZSVÁR, Unió-u. 15.

A kitémött állatoknak nincsen semmiféle veszélyes
kigőzölgésük, tehát szobában is tarthatók.
Ujdonság! Madarak kitémése relif-kép alakjában.
Érdeklődők szívesen fogadtatnak.

(486.)

A t. cz. Gazdaközönség figyelmébe!

Van szerencsém a közelgő idény
alkalmából *gazdatisztekét, szeszfőzőket,*
gépészeket, valamint e szakmába vágó
alkalmazottakat minden díj és költség
nélkül ajánlani.

KRAKAUER ÁRMIN,
mezőgazdasági személyzet elhelyező intézet,
(501) Budapest, Váci-körút 19.

(252.) (törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli, biztos óvszer

a fertőző borjűvérhas ellen

(BORJŰVÉS Z)

Mindig biztos hatású, egyszerű alkalmazás!

Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő:

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

— Arankamentes, plombozott löhere-
mag tisztán kapható a »Kolozsvári Takarékpénz-
tár és Hitelbank áruvaktárának vezetőségénél,
Kolozsvárt vasuti-állomás mellett.« Minden meg-
keresés e címre intézendő és pedig idejében, hogy
a raktárnak legyen alkalma és ideje a kellő meny-
nyiség kiállítására. (2.)

400,000 korona nyerhető a következő 7 drb eredeti sorsjeggyel:

3 drb Józsv-sorsjegy, (504.)
1 drb Magyar vörös-kereszt-sorsjegy,
1 drb Bazilika sorsjegy,
1 drb Olasz vörös-kereszt-sorsjegy.

Évenként 12 húzás!

Legközelebbi húzás már néhány nap múlva.

40.0000

korona nyerhető!

Ezen 7 sorsjegy 36 havi 5.50 koronás részletfizetésre is megkapható. Már az első részletnek postautalvánnyal való beküldése után teljes játékjog.
A törvényes részletek és sorsjegyszámok azonnal kiadatnak! A további részletek fizetésére postachecket küldök. — A sorsjegyek még 40 évig játszanak, mely idő alatt minden darabnak nyernie kell! Kapható: Beifeld József bankházában, Budapest, Károly-körút 1., Alapítattott 1874-ben.

Hazai Ipar

FUGHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7.

Csakis

a

Hazai ipart

pártoljuk.

(292. I.)

Birtokeladási hirdetemény.

Méltóságos gróf Haller Péter ur tulajdonát képező Kisküküllő megye Darlacz községi birtok mely a darlaczi 4 sz. tjkvben 68—70, 75, 77—80, 82—91, 93—97 rend; a darlaczi 5 sz. tjkvben 5—7 rend és a darlaczi 219. sz. tjkvben 5—6 rendszámok alatt fordul elő és áll:

- belsőségek, kertek, régi és felújított szőlőkől, mintegy 50 kat, hold kiterjedéssel;
- szántó tagból mintegy 263 kat, hold területtel;
- réttagból mintegy 98 kat hold területtel;
- mintegy 306 kat hold erdőből;
- a Nagyküküllő folyón 4 kövü lisztelő vízi malommal, malomjoggal, a községben gyönyörű fekvésű urilak, gazdatiszti és gazdasági épületekkel bőven felszerelve, — fundus instructusai együtt, — szabadkézből eladó és azonnal átvehető.

A birtokot terhelő a nagy-szebeni földhitelintézetnél fennálló 45000 frt—90000 korona törlesztéses kölcsön fennmaradhat.

Az eladás feltételei felől értekezni lehet Darlaczon a tulajdonossal, — felvilágosítással szolgálhat dr. Issekutz Győző erzsébetvárosi ügyvédi irodája is.

(525.)

AZ AVENARIUS-FÉLE SZABADALMAZOTT

CARBOLINEUM

szőlőkarók tartóssátételére rendkívül alkalmas.

Az eljárás hatásos, egyszerű és olcsó. A karóknak ezen tartóssága nagy munka és anyagmegtakarítással jár. Egyaránt ajánlható puha és kemény karók telítésére.

A telítést legcélszerűbb télen végezni, hogy a szőlőkarók használatba vétel előtt kiszáradhassanak.

(499. I.) Avenarius R. Amstettenben.

Központi iroda: BÉCS, III./1.

Készséggel szolgál leírások és utmutatásokkal ingyen és bérmentve.

Vesszőszállítási hirdetemény.

A vezetésem alatt álló állami szőlőtelepeken a jövő év tavaszán szükséges szőlő-ajtó vesszőknek szállítására ajánlati tárgyalást nyitok.

Szükséges lesz: Leányka 200,000 drb, Hárslevelű 175,000 drb, Kövér szőlő 70,000 drb, Járdovány 80,000, Muscat Lunel 70,000 drb.

A vesszők 8—15 mm, vastagok lehetnek.

A szállított vesszők fajtaazonosságáért és érett és betegségtől ment voltáért, valamint a felajánlott vessző tényleges szállításáért szállító teljes felelősséggel tartozik.

A kellően (1 kor.) felbélyegzett szállítási ajánlatok folyó évi november hó 27-ig nyújtandók be alantírt igazgatóhoz.

A csálai és baraczkai állami szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

(500.)

Kosinsky igazgató.

A sárvári (496. II.)
m. kir. tejgazdasági szakiskola

legközelebbi tanfolyama

a jövő évi január 15-én kezdődik és május 31-ig
tart. Felvételi feltételek az intézeti igazgatóságnál

megtudhatók, Sárvár, Pa Láncon.

A sárvári m. kir. tejgazdasági szak-
iskola végzett tanulói,

kik részben 20—22 éves (és előzőleg már földműves iskolát végzett) fiatal emberek, részben 30—35 éves értelmes paraszt emberek, megfelelő szolgálatot keresnek a jövő január 1-től kezdve.

Megkeresések a sárvári m. kir. tejgazdasági szakiskola igazgatóságához intézendők. (496. I.)

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr. gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap
délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Francia Pyrenäusok.
A Pyrenäi hegyek közt.

BENYOVI TS ISTVÁN szijgyártó üzlete

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor gényeinek megfelelően berendezett

szijgyártó üzletemben

bármilyen e szakmához tartozó tárgyak és választékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek, ugyszintén javításokat is.

Kiváló tisztelettel

(355.) **BENYOVI TS ISTVÁN**

szijgyártó.

Vidéki megrendeléseket, ugyszintén javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Összesen:	1,600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

Világhírű erfurti kertimagvak,
Valódi haarlemi jáczinthagymák,
Mindennemű gazdasági vetőmagvak (492.)

legelőnyösebben beszerezhetők

Radwaner és Rónai

magkereskedésében.

I. G. Schmidt, erfurti magtermelő egyedüli magyarországi
főraktára:

Budapest, V. Nádor-utca 8.

(a Lipót-városi kaszinó mellett.)

Eladó Méz!

A legfinomabb erdei színméz $\frac{3}{5}$
kilogrammos üvegekben à 1 korona,
kapható az „Erdélyi Gazda”
kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák
Ferencz- (Bel-Közép-) utca 13. szám
alatt. (375.)

Vidéki megrendelések bízment-
ve, utánvétellel!

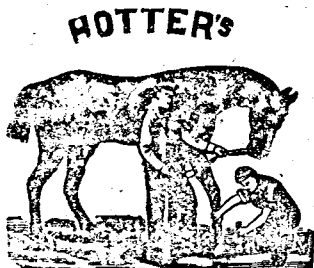

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. Józsefhez Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbínol
 1/2 palack frt 6— 1/2 palack frt 3.50.
 Eltávolít mindennemű kinővést és zsiros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülökdegenatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora
 lovak és szarvasmarháknak,
 1 csomag 80 kr.
 Kitűnő pótlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs
 1/2 tégely 2 frt. 1/2 tégely 1 frt. 20
 Felülmulthatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

Hotter's
 állatgyógykészítményei
 a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem érettek. Raktárak a gyógyszerházakban és drogériákban.

Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL** városi gyógyszerháza Budapest városházánál, **Dr. Egger Leó** és **Dr. Egger J. Nádor** gyógyszerháza Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza Budapest VI. Király-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid
 1 palack frt 1.20.
 Az inakat és izmokat a magas öregkorig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradságokra és vontatásra képesíti. A túlterhelés következményeinél, bénulás, szagatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora
 1 kiló frt 1.20.

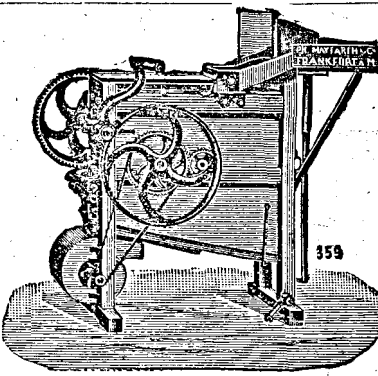
Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer
 1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kólíka és húgy felakadás, szarvasmarháknál pedig pufadság ellen alkalmazandó.

(495.)

Kukoricza-morzsolók
 kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélküli,
Gabona rosták, Konkolyozók (trieurók);
 kézi keze- Széna- és szalmasajtók fekvően vagy
 lésre való kocsira szerelve,
Takarmány-füllesztők, Szállítható takarék-főző-üstök takarmány stb. részére
 zománcz bevonattal vagy anélkül, szállító készülékkel vagy anélkül.
Szecskaavágók, szabadalmazott kenőgyűrűs görgő csapágyakkal igen könnyű járással körülbelül 40% erőmegtakarítás mellett
Répa- és burgonyavágók, Darálók, „Agricola“ sor-vetőgépek (tolókerék szerkezettel) mindennemű vetemény számára, váltókerekek nélkül,
Egy-, két- és több vasú ekék jóállás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek
Mayfarth Ph. és Társa
 csász. és kir. kiz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor (427.)
Bécs, II. Taborstrasse Nr. 71.
Alapított 1872. Kitűntetett több mint 400 arany, ezüst, bronz éremmel és első 750 munkás.
 Árjegyzékek és számos elismerő levelek ingyen és bérmentve küldetnek. — Képviselek és viszont elárúsítók felvételnek.

Kwizda-féle Korneuburgi marha táppor.

 Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 10 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tejhoram fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40, fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogueriákban. (328. II.)
 Főraktár:
Kwizda Ferencz János
 cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítónál,
 körgyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

LÉBER GYULA
 első erdélyi sodrony szövét-fonát és szira-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 16. szám.
 Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világozási, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tuskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrácz), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

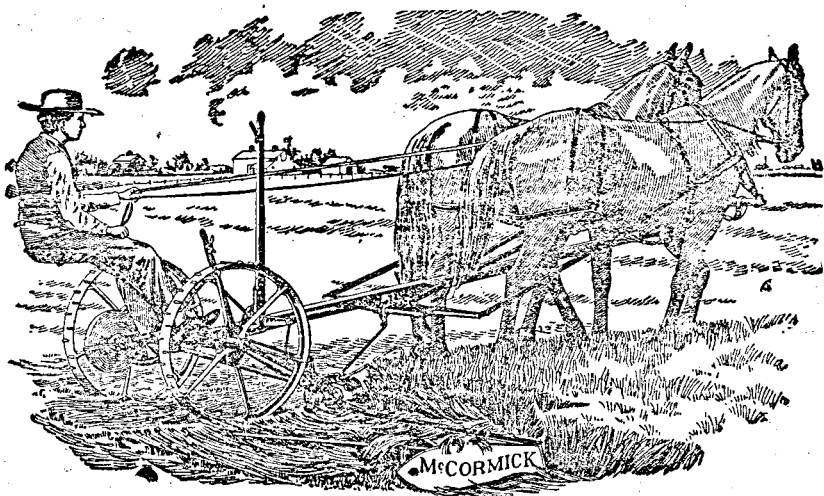
Eladó elsőrendű szőlő-ajtványok
 Miniszteri szokványminőségben
 és kitűnő
asztali Ó- és UJ hegyi borok
 nagy mennyiségben!
Gyökeres ojtványok: Bakar Piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 100 frt első osztályu. Sima zöld ojtvány ugyan ezen fajokból ezre 60 frt első oszt., mind Rupestris és Rip. portalis alanya vannak ojtva, kapható nagy mennyiségű. Othello sima vessző ezre I. oszt. 6 frt. Delevardt sima 25 frt.
 Megrendeléseket elfogad:
Sándor József
 Bihar-Diószegen. (480.)

Fischer Lipót
 kemigráfiai műintézete
 Budapest
 Kossuth Lajos-utca 15. sz.
 Klisék
 mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítás számára a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legkövetkezőben készíttetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltetnek. (415.)

Tenyésztőknek fontos! (425)
„GLORIA“ lovaknak erőtakarmánya, betegségekétől megóv, a lovakat erőben és tüzesen tartja.
„GLORIA“ szarvasmarháknak fűszerszám, elősegíti az emésztést, tisztítja a vért, emeli a tejhozamot.
„GLORIA“ sertők táp- és hialalópóra, az étvágyat ingerli, hus- és zsirképződést sietteti.
„GLORIA“ tehének tejpora, a tejkiválasztást előmozdítja, a tejhibákat eltávolítja.
 Egy nagy csomag ára 1.20 kor., egy kis csomag ára 0.70 kor., 5 kilos postacsomag 5 kor.
BARTHEL-FÉLE TAKARMÁNYMÉSZ nélkülözhetetlen takarmány pótlék fiatal, tejelő, vemhes és esontbeteg állatoknak 5 kilós postacsomag 2 kor., 100 kilós 22 kor., Bécsből,
Barthel Mihály és Társa, Bécs, X.
 Magyar Levelezés.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói aratógépgyár.

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

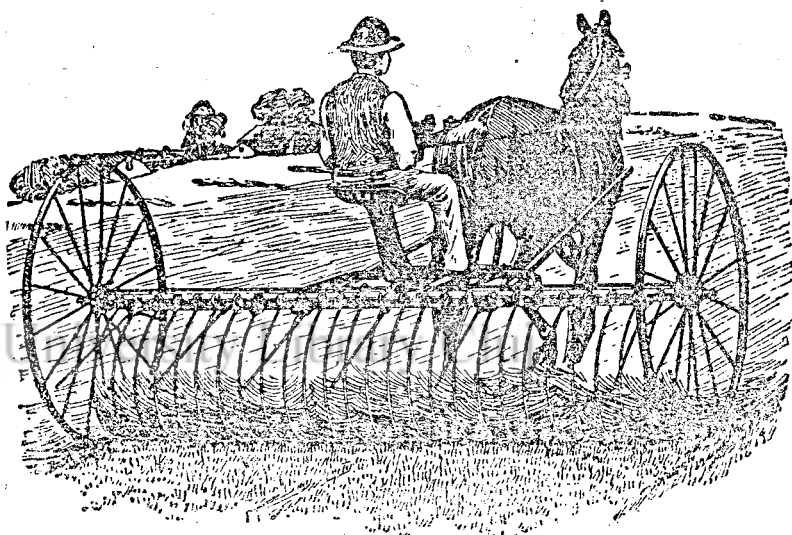
világkiállításon.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.

Kitünő minőség, bámulatos
munka.

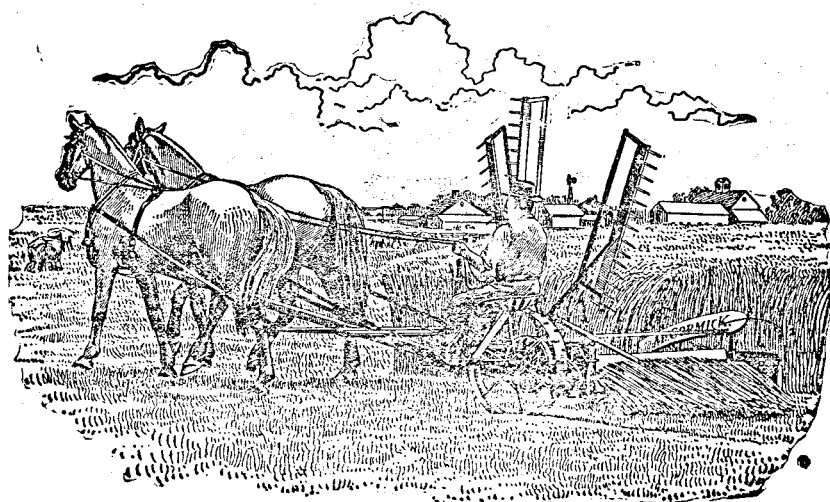

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 38. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408)

